

LATVIJAS REPUBLIKAS EKONOMIKAS MINISTRIJA
PATĒRĒTĀJU TIESĪBU AIZSARDZĪBAS CENTRS

K.Valdemāra ielā 157, Rīgā, LV – 1013 ♦ tālr. (+371) 67388624 ♦ fakss (+371) 67388634 ♦ e-pasts: ptac@ptac.gov.lv

(..)

A/S „Baltic International bank”
Reģ.Nr.40003127883
Kalēju ielā 43
Rīgā, LV- 1050

LĒMUMS
par nevienlīdzīgiem un netaisnīgiem līguma
noteikumiem
Rīgā

2010.gada 30.martā

Nr.1-lg

Patērētāju tiesību aizsardzības centrā (turpmāk – *PTAC*) 2009.gada 26.oktobrī saņemts (..) (turpmāk – *Patērētāja*) iesniegums (turpmāk – *Iesniegums*) par 2006.gada 23.oktobrī starp A/S „Baltic International bank” (turpmāk – *Banka*) un *Patērētāja* starpā noslēgtā Kredīta līguma Nr.(..) (turpmāk – *Kredīta līgums*) un Hipotēkas līguma Nr.(..) (turpmāk – *Hipotēkas līgums*, abi kopā – *Līgumi*) noteikumiem.

Iesniegumā izteikts lūgums *PTAC* izvērtēt *Kredīta līguma* un *Hipotēkas līguma* noteikumu atbilstību patērētāju tiesību aizsardzību reglamentējošo normatīvo aktu prasībām.

Saskaņā ar *Patērētāju tiesību aizsardzības likuma* (turpmāk – *PTAL*) 25.panta ceturtās daļas 6.punktu *PTAC* noteiktajās funkcijās ietilpst ar patērētājiem slēgto līgumu un līgumu projektu uzraudzība, t.sk. aizdevuma līgumu, un saskaņā ar 2008.gada 1.septembra Ministru kabineta noteikumu Nr.692 „*Noteikumi par patērētāja kreditēšanas līgumu*” (turpmāk – *Noteikumi Nr.692*) 33.punktu šo noteikumu uzraudzība ietilpst *PTAC* kompetencē. Līdz ar to *PTAC* ir tiesīgs izvērtēt *Bankas* ar patērētājiem noslēgto līgumu atbilstību *PTAL* un citu patērētāju tiesību regulējošo normatīvo aktu prasībām.

Ievērojot augstāk minēto, *PTAC* izvērtēja *Līgumu* noteikumu atbilstību patērētāju tiesību aizsardzību regulējošo normatīvo aktu prasībām un savas

kompetences ietvaros konstatēja *Kredīta līguma* un *Hipotēkas līguma* saturošajos noteikumos vairākas neatbilstības *PTAL* noteiktajam.

PTAC, izvērtējot lietā esošos materiālus, **konstatē**:

1. 2006.gada 23.oktobrī *Bankas* un *Patērētājas* starpā tika noslēgti *Kredīta* un *Hipotēkas līgumi*.

2. 2006.gada 14.novembrī *Bankas* un *Patērētājas* starpā tika noslēgta papildus vienošanās Nr.1 pie 2006.gada 23.oktobrī noslēgtā *Kredīta līguma* Nr.(..) (turpmāk – *Vienošanās Nr.1*), ar kuru puses vienojās grozīt *Kredīta līguma* 1.9., 2.2., 2.3. un 5.12.punktus, izslēdzot no *Kredīta līguma* 4.10.punktu par pierādījumu iesniegšanu *Bankai* līdz 2006.gada 15.novembrim saistībā ar hipotēkas nostiprināšanu par labu *Bankai* saskaņā ar *Hipotēkas līguma* noteikumiem.

3. 2007.gada 26.jūnijā *Bankas* un *Patērētājas* starpā tika noslēgta papildus vienošanās Nr.2 pie 2006.gada 23.oktobrī noslēgtā *Kredīta līguma* Nr.(..) (turpmāk – *Vienošanās Nr.2*), ar kuru puses vienojās konvertēt kredīta atlikumu no EUR uz LVL valūtu, grozīt *Kredīta līguma* 1.2.punktu par procentu likmi, paaugstinot to no 5% līdz 6% gadā, papildināt *Kredīta līgumu* ar papildus mērķi un izslēgt *Kredīta līguma* 1.9.1.punktu par atsevišķa dzīvokļa īpašuma ieķīlāšanu. Vienlaikus atbilstoši valūtas maiņai un jaunajai procentu likmei puses vienojās apstiprināt jaunu kredīta maksājuma grafiku.

4. 2007.gada 26.jūnijā *Bankas* un *Patērētājas* starpā tika noslēgta papildus vienošanās Nr.2 pie 2006.gada 23.oktobrī noslēgtā *Hipotēkas līguma* Nr.(..), ar kuru puses vienojās grozīt nodrošināmā prasījuma summu.

5. 2007.gada 28.augustā *Bankas* un *Patērētājas* starpā tika noslēgta papildus vienošanās Nr.3 pie 2006.gada 23.oktobrī noslēgtā *Kredīta līguma* Nr.(..) (turpmāk – *Vienošanās Nr.3*), ar kuru puses vienojās grozīt *Kredīta līguma* 1.2.punktu par procentu likmi, paaugstinot to no 6% līdz 7% gadā, papildināt *Kredīta līgumu* ar 3.11.punktu, kas paredz bankas tiesības pārskatīt piešķirtā kredīta procentu likmi, kas norādīta *Kredīta līguma* 1.2.punktā, pēc 2007.gada 31.decembra un atbilstoši jaunajai procentu likmei puses vienojās apstiprināt jaunu kredīta maksājuma grafiku.

6. 2007.gada 4.decembrī *Bankas* un *Patērētājas* starpā tika noslēgta papildus vienošanās Nr.4 pie 2006.gada 23.oktobrī noslēgtā *Kredīta līguma* Nr.(..) (turpmāk – *Vienošanās Nr.4*), ar kuru puses vienojās apstiprināt jaunu kredīta maksājuma grafiku.

7. 2009.gada 28.augustā *Banka* ar vēstuli Nr.13-1/5935 (turpmāk – *Paziņojums*) informēja *Patērētāju*, ka saskaņā ar 2009.gada 26.augustā *Bankas* kredītkomitejas sēdē pieņemto lēmumu, *Patērētājai* no 2009.gada 1.oktobra sakarā ar RIGIBOR likmes maiņu, pamatojoties uz *Kredīta līguma* 3.10.punktu, tiek palielināta procentu likme no 7% līdz 18% gadā. Vienlaikus *Banka Paziņojumā* norādīja, ka gadījumā, ja *Patērētāja* veiks kredīta valūtas maiņu no LVL uz EUR, tad procentu likme tiks noteikta 8% gadā.

8. 2009.gada 28.septembrī *Patērētāja* iesniedza *Bankai* iesniegumu, kurā, atsaucoties uz *Bankas* atsūtītajām vēstulēm, sniedza detalizētu pamatojumu un lūdza izslēgt no *Kredīta līguma* 3.7., 3.8., 5.5., 5.6., 5.7., 7.3.punktu noteikumus un *Hipotēkas līguma* 4.4. un 6.6.punktus, kā arī norādīja, ka *Kredīta līguma* 1.3., 1.4., 3.9, 3.10. un 3.11.punktu vienlaicīga esamība *Kredīta līgumā Patērētājai* sniedz maldinošu, nepatiesu un neskaidru informāciju, jo nav skaidrs kā un pēc kādiem

noteikumiem īstenot *Bankas* sniegto pakalpojumu. Vienlaikus *Patērētāja* norādīja, ka viņai nav saprotama arī *Bankas* atsauce uz RIGIBOR likmes izmaiņām, jo neviens no *Kredīta līguma* punktiem neparedz kredīta lietošanas likmes noteikšanu (aprēķinu) saskaņā ar šo rādītāju. Līdz ar to *Patērētāja* norāda, ka šāds paziņojums par vienpusēju procentu likmes maiņu uzskatāms par nepamatotu, pasliktina kredītņēmēja stāvokli un rada priekšnoteikumus nespējai norēķināties ar *Banku* par tās aprēķinātajiem kredīta lietošanas procentiem.

9. 2009.gada 14.oktobrī *Banka* ar vēstuli Nr.13-1/6301 sniedza atbildi *Patērētājam* uz viņas 2009.gada 28.septembra iesniegumu, kurā *Banka* piekrita izslēgt no *Kredīta līguma* 5.6. un 5.7.punktu noteikumus, kā arī sniedza viedokli par citu *Līgumu* noteikumu atbilstību normatīvo aktu prasībām.

10. 2009.gada 26.oktobrī *PTAC* saņēma *Patērētājas* *Iesniegumu*.

11. *PTAC* izvērtēja *Iesniegumā* minētos apstākļus un 2009.gada 23.novembrī ar vēstuli Nr.21-04/9137-Ķ-664 pieprasīja *Bankai* sniegt detalizētu rakstveida paskaidrojumu par *Iesniegumā* minēto, t.sk., sniedzot skaidrojumu par *Patērētājas* *Iesniegumā* norādīto *Kredīta līguma* un *Hipotēkas līguma* noteikumu atbilstību patērētāju tiesību aizsardzību reglamentējošo normatīvo aktu prasībām.

12. 2009.gada 9.decembrī *PTAC* saņēma *Bankas* 2009.gada 8.decembra vēstuli Nr.13-1/6773, kurā *Banka* sniedz skaidrojumu par *Iesniegumā* minēto, kā arī izsaka gatavību sadarboties ar *Patērētāju* un rast kompromisu saistībā ar jebkuru no izsniegto kredītu saistītajiem jautājumiem (turpmāk – *Paskaidrojums Nr.1*).

13. *PTAC* izvērtēja *Paskaidrojumā Nr.1* minētos apstākļus un, ievērojot arī *Bankas* izteikto vēlmi vienoties ar *Patērētāju* par domstarpību atrisināšanu, 2009.gada 28.decembrī ar vēstuli N.21-04/10211-Ķ-664 aicināja *Patērētāju* sniegt *PTAC* viedokli par *Paskaidrojumā Nr.1* minētajiem apstākļiem, vienlaikus norādot, vai *Patērētājas* un *Bankas* starpā ir panākta vienošanās par no *Līgumiem* izrietošo domstarpību atrisināšanu (turpmāk – *Aicinājums*).

14. 2010.gada 11.janvārī *PTAC* saņēma *Patērētājas* 2010.gada 10.janvāra vēstuli uz *PTAC* nosūtīto *Aicinājumu*, kurā *Patērētāja* sniedz detalizētu skaidrojumu un viedokli par *Paskaidrojumā* minētajiem apstākļiem, kā arī cita starpā norāda, ka ar *Banku* nav panākta vienošanās par no *Līgumiem* izrietošo domstarpību atrisināšanu (turpmāk – *Atbildes vēstule*).

15. Ņemot vērā augstāk minēto, *PTAC* izvērtēja *Līgumu* noteikumus un 2010.gada 11.februārī ar vēstuli Nr.21-04/1108-Ķ-664 (turpmāk – *Skaidrojuma pieprasījums*) pilnīgai un objektīvai lietas apstākļu izvērtēšanai, pamatojoties uz *Administratīvā procesa likuma* 59.panta pirmo, otro un ceturto daļu, *PTAL* 25.panta ceturtais daļas 4.punktu un 2006.gada 1.augusta noteikumu Nr.632 *Patērētāju tiesību aizsardzības centra nolikums* 6.3. un 6.4.apakšpunktu, pieprasīja *Bankai* sniegt detalizētu rakstveida paskaidrojumu par *Skaidrojuma pieprasījumā* minētajiem apstākļiem un atsevišķi norādīto *Līgumu* punktu atbilstību patērētāju tiesību aizsardzību regulējošiem normatīvajiem aktiem, t.sk., sniedzot *PTAC* informāciju par to, vai tādi paši līgumi ir noslēgti un šādi līgumu projekti tiek piedāvāti arī citiem patērētājiem (pievienojot divu ar patērētājiem noslēgtu spēkā esošu kredīta līgumu un hipotēkas līgumu apliecinātas kopijas un patērētājiem piedāvātu kredīta līgumu un hipotēkas līgumu projektus), paskaidrojumu par *Kredīta līguma* 5.6.punkta atbilstību *PTAL* prasībām, vienlaikus sniedzot līgumsoda ekonomisko pamatojumu un skaidrojumu, kādos gadījumos un par kādiem pārkāpumiem tiek piemērots punktā

paredzētais līgumsods 5% apmērā no kredīta summas, kā arī informāciju, vai *Bankas* un *Patērētājas* starpā noslēgto *Līgumu* noteikumi tika apspriesti, iesniedzot attiecīgus pierādījumus, ja *Līgumu* noteikumi tika apspriesti.

Vienlaikus, pamatojoties uz *PTAL* 25.panta astotās daļas 1.punktu, *PTAC Skaidrojuma pieprasījumā* ierosināja *Bankai* iesniegt *PTAC* rakstveida apņemšanos novērst *PTAC* konstatētos patērētāju tiesību pārkāpumus, nepiemērojot *Skaidrojuma pieprasījumā* konstatētos netaisnīgos līguma noteikumus ar patērētājiem noslēgtajos līgumos un grozot patērētājiem piedāvātos līgumu projektus.

16. 2010.gada 1.martā *PTAC* saņēma *Bankas* 2010.gada 26.februāra atbildes vēstuli Nr.13-1/0532 uz *PTAC Skaidrojuma pieprasījumu* (turpmāk – *Paskaidrojums Nr.2*, abi kopā – *Paskaidrojumi*). *Paskaidrojumā Nr.2* *Banka* sniedz vispusīgu skaidrojumu par katru no *Skaidrojuma pieprasījumā* minētajiem apstākļiem, kā arī norāda: „*Bankas komercdarbība ir orientēta uz klientu personīgu apkalpošanu un līguma noteikumu izskaidrošanu un apspriešanu ar klientiem. Savā darbībā Banka vienmēr ir bijusi pretimnākoša klientiem (tai skaitā patērētājiem), maksimāli centusies atbalstīt klientus finansiālu vai cita rakstura problēmu gadījumā par tad, ja šāds atbalsts Bankai ir nesis finansiāla rakstura zaudējumus, un ar sapratni reaģējusi uz klientu pieļautajiem līgumu pārkāpumiem, nepiemērojot līgumā noteiktās sankcijas par līguma pārkāpumiem. Lai gaitā, ņemot vērā gan izmaiņas spēkā esošajos normatīvajos aktos, gan Bankas gūto pieredzi patērētāju kreditēšanā, Banka ir mainījusi patērētājiem piedāvāto līgumu projektu standarta noteikumus un ir gatava mainīt tos arī turpmāk, lai izslēgtu no līgumiem jebkādus netaisnīgus līguma noteikumus”.*

Vienlaikus *PTAC* atzīmē, ka *Paskaidrojumā Nr.2* minētos apstākļus par konkrētu *Kredīta* vai *Hipotēkas līguma* punktu atbilstību *PTAL*, *PTAC* ir norādījis pamatojuma daļā pie katra atbilstošā *Kredīta* vai *Hipotēkas līguma* punkta.

Ņemot vērā *PTAL* 25.panta ceturtās daļas 4. un 6.punktu, *PTAL* 3.pantu un ievērojot 2006.gada 1.augusta Ministru kabineta noteikumu Nr.632 „Patērētāju tiesību aizsardzības centra nolikums” (turpmāk – *Nolikums*) 4.13.apakšpunkta noteikumus, *PTAC* savas kompetences ietvaros ir izvērtējis *Bankas Līgumu* punktu noteikumus un, ņemot vērā *Paskaidrojumos* minētos apstākļus, **norāda:**

[1] *PTAL* 6.panta piektā daļa nosaka, ka „līguma noteikums vienmēr ir uzskatāms par savstarpēji neapspriestu, ja līgums sastādīts iepriekš un patērētājam nav bijis iespējams ietekmēt attiecīgā līguma noteikumus”.

Arī Eiropas Kopienų 1993.gada 5.aprīļa direktīvas Nr. 93/13/EEK Par netaisnīgiem līguma noteikumiem patērētāju līgumos (kuras normas ir iekļautas *PTAL*) 3.panta 2.punktā noteikts, ka nosacījums vienmēr uzskatāms par neapspriestu, ja tas ir bijis sagatavots jau iepriekš un patērētājam līdz ar to nav bijusi iespēja ietekmēt šā nosacījuma saturu, īpaši tas ir iepriekš formulētu tipveida līgumu kontekstā.

PTAL 6.panta sestajā daļā noteikts: „Ja ir apspriesti līguma atsevišķi noteikumi vai atsevišķu noteikumu attiecīgi aspekti, tad nevar uzskatīt, ka savstarpēji apspriesti ir arī pārējie līguma noteikumi.”. Turklāt, lai konstatētu, vai attiecīgais līguma noteikums ir apspriests, ir jāņem vērā *PTAL* 6.panta piektajā un septītajā daļā noteiktais.

PTAL 6.panta septītā daļa nosaka, ka „Ja ražotājs, pārdevējs vai pakalpojuma sniedzējs apgalvo, ka līguma noteikumi ir savstarpēji apspriesti ar patērētāju, viņa pienākums ir to pierādīt”.

PTAC norāda, ka *PTAL* izpratnē pat skaidri izteikts patērētāja apliecinājums, ka viņš ir iepazīstināts ar līguma standartnoteikumiem un vienojies par tiem, neizslēdz direktīvas piemērošanu (Zadraks G. Netaisnīgu noteikumu direktīvas reforma. Likums un Tiesības, 2005., 4). Ja apspriešana ir formāla (piemēram, personas paraksts līgumā), tad to nedrīkstētu pieņemt kā apspriešanu *PTAL* izpratnē.

Lai arī līgumu patērētājs ir parakstījis, tomēr *PTAL* ir paredzēti izņēmumi no vispārējiem līgumu noslēgšanas noteikumiem: netaisnīgs līguma noteikums var tikt atcelts, ja tas nav ticis apspriests. Tikai līguma parakstīšana no patērētāja puses un informētība par līguma saturu nav uzskatāma par apspriešanu.

Par apspriestiem līguma noteikumiem uzskatāmi līguma noteikumi, par kuriem līgumslēdzēji savstarpēji apspriežot (savstarpēji apmainoties viedokļiem) ir vienojušies. Līdz ar to parakstīts līgums pats par sevi nav pietiekams pierādījums tam, ka līgumslēdzēji savstarpēji apsprieda katru līguma noteikumu atsevišķi (Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2006.gada 7.marta spriedumu lietā Nr.C30519003, SKA-59 motīvu daļas 14.punktu).

PTAL 6.panta septītās daļas noteikumi uzliek pierādīšanas pienākumu pakalpojuma sniedzējam gadījumos, kad pastāv domstarpības par to, vai attiecīgie līguma noteikumi ir vai nav savstarpēji apspriesti. Tādējādi *Bankai* ir pienākums pierādīt, ka kredītu un hipotēkas līgumu noteikumi ir savstarpēji apspriesti ar katru konkrēto patērētāju.

Nemot vērā, ka *PTAC* rīcībā ir lietas materiāli, kas pierāda, ka *Banka* arī ar citiem patērētājiem ir slēgusi kredītu un hipotēku līgumus, kuru saturs pēc būtības ir identisks *Līgumu* noteikumiem. *Banka* to netieši apliecina arī *PTAC* sniegtajā *Paskaidrojumā Nr.2*, apņemoties noteiktus līguma noteikumus neiekļaut ar patērētājiem slēgto līgumu projektu standarta formās. *PTAC* secina, ka *Banka* patērētājiem piedāvā jau iepriekš sastādītus tipveida līgumus, kuru noteikumi (izņemot to būtiskās sastāvdaļas) atbilstoši *PTAL* 6.panta piektās daļas noteikumiem vienmēr uzskatāmi par neapspriestiem. Līdz ar to turpmāk norādītie netaisnīgie līguma noteikumi ir uzskatāmi par pušu neapspriestiem.

[2] *PTAL* 6.panta pirmajā daļā noteikts, ka ražotājs, pārdevējs vai pakalpojuma sniedzējs nedrīkst piedāvāt tādus līguma noteikumus, kas ir pretrunā ar līgumslēdzēju pušu tiesiskās vienlīdzības principu, šo likumu un citiem normatīvajiem aktiem. Savukārt *PTAL* 3.panta 2.punkts paredz to, ka patērētāja tiesības ir pārkāptas, ja nav ievērots līgumslēdzēju pušu vienlīdzības princips un līguma noteikumi ir netaisnīgi.

[3] *Kredīta līguma* 3.4.punkts nosaka: „*Bankai ir tiesības neizsniegt kredītu un/vai atkāpties no šī līguma izpildes, un pieprasīt pilnīgu kredīta pirmstermiņa atmaksu kopā ar aprēķinātajiem procentiem par kredīta lietošanu un līgumsodiem, ja tādi bijuši, ja Banka konstatē kādu no sekojošiem nosacījumiem*”: „(..)”

Kredīta līguma 3.4.4.punkts: „*Tiesā tiek apmierināta prasība par parāda vai zaudējumu piedziņu no klienta vai klienta ķīlas devēja*”;

Kredīta līguma 3.4.5.punkts: „*Pret klientu un/vai klienta ķīlas devēju ir uzsākts parāda piedziņas process par jebkura cita līguma, kas noslēgts ar Banku, saistību izpildi*”.

PTAC atzīmē, ka augstāk minēto noteikumu piemērošanas veids un kārtība atsevišķās situācijās var ierobežot patērētāja tiesības. *PTAC* vērš *Bankas* uzmanību uz *Civillikuma* 1.pantu, kas nosaka: „*Tiesības izlietojamas un pienākumi pildāmi pēc labas ticības*”. *PTAC* norāda, ka civiltiesību doktrīnā pastāv viedoklis, ka labas ticības

princips nozīmē to, ka katram savas subjektīvās tiesības jāīsteno un subjektīvie pienākumi jāizpilda, ievērojot citu personu pamatotas intereses (K. Balodis. Labas ticības princips mūsdienu Latvijas civiltiesībās. Latvijas Vēstnesis, Jurista Vārds, 03.12.2002., Nr.24). Vienlaikus *PTAC* norāda, ka Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Civillietu departaments 2006.gada 4.oktobra spriedumā lietā Nr. SKC – 540 3.punktā ir norādījis: „*Civillikuma 1.pants nav abstrakts, no citām tiesību normām un pušu noslēgtā tiesiskā darījuma noteikumiem atrauts taisnīguma priekšraksts (..)*.” No augstāk minētā izriet, ka *Banka* nedrīkst piemērot nevienu no augstāk minētajiem *Kredīta līguma* noteikumiem, ne kādu citu no *Kredīta līguma* punktiem pretēji labas ticības principam, atsevišķi neizvērtējot cēlonisko sakaru starp patērētāja izdarīto pārkāpumu un *Bankai* radītajām šaubām par patērētāja spēju turpmāk izpildīt saistības. *PTAC* atzīmē, ka *Bankas* pienākums ir objektīvi izvērtēt *Bankas* aizskartās tiesības kontekstā ar patērētāja izdarīto pārkāpumu un tā radītajām sekām un atbilstoši *PTAL* noteiktajam nav pieļaujama situācija, kad par maznozīmīgu pārkāpumu vai nebūtisku riska palielinājumu *Bankai* tiek dota iespēja vienpusēji atkāpties no *Kredīta līguma*. *PTAC* vērš *Bankas* uzmanību uz juridiskajā literatūrā pausto viedokli, ka tiesību netaisnprātīgas izlietošanas tiesiskās sekas ir šo tiesību tiesiskās aizsardzības liegums. Tas nozīmē, ka gadījumā, kad persona netaisnprātīgi atsauca uz kādām tiesībām, šai personai tiek liegta attiecīgo tiesību izlietošana. Tādējādi šajā gadījumā tiesību subjekta vēlmes (piemēram, prasījums, iebildumi, tiesiskās aizsardzības līdzekļi) negūst piepildījumu (E. Slicāne. Labas ticības princips un tā piemērošana Latvijas civiltiesībās. Jurista vārds, 6.02.2007., Nr.6 (459)).

Līdz ar to *Kredīta līguma* 3.4.punkts daļā: „*un/vai atkāpties no šī līguma izpildes, un pieprasīt pilnīgu kredīta pirmstermiņa atmaksu kopā ar aprēķinātajiem procentiem par kredīta lietošanu un līgumsodiem, ja tādi bijuši*” atsevišķos gadījumos var tikt atzīts par netaisnīgu un tādejādi arī par spēkā neesošu līguma noteikumu saskaņā ar *PTAL* 5.panta otrās daļas 5.punktu kontekstā ar *PTAL* 6.panta trešās daļas 1.punktu. Par šādiem gadījumiem *PTAC* ieskatā varētu tikt atzīti gadījumi, piemēram, kad saskaņā ar *Kredīta līguma* 3.4.4.punktu, tiesā tiek apmierināta prasība par parāda piedziņu no aizņēmēja vai ķīlas devēja par summu, kura pēc būtības neietekmē no kredīta līguma izrietošo saistību izpildi, nodrošinājuma apmēru un/vai nav samērojama ar neatmaksātā aizdevuma summu. Savukārt saskaņā ar *Kredīta līguma* 3.4.5.punktu, piemēram, ja *Banka* uzsāk piedziņas procesu no aizņēmēja vai ķīlas devēja saistībā ar līgumu, par kuru pienācīgu izpildi pusēm pastāv pamatots strīds vai no attiecīgā līguma izrietošais parāda apmērs nevar būtiski ietekmēt no kredīta līguma izrietošo saistību izpildi.

PTAC ņem vērā *Bankas Paskaidrojuma Nr.2* norādīto viedokli, kurā *Banka* apliecina, ka tā nepiemēros *Kredīta līguma* 3.4.4.punkta, 3.4.5.punkta un citu līdzīga satura līguma punktu noteikumus citos starp patērētāju un *Banku* noslēgtajos kredīta līgumos, iepriekš rūpīgi neizvērtējot *Bankas* aizskartās tiesības kontekstā ar patērētāja izdarīto pārkāpumu un tā radītajām sekām, nepieļaujot, ka par maznozīmīgu pārkāpumu vai nebūtisku riska palielinājumu *Banka* izmantotu iespēju vienpusēji atkāpties no noslēgtā līguma.

Papildus *PTAC* norāda, ka strīds par *Kredīta līguma* 4.3.punkta apakšpunktu piemērošanu katrā konkrētā gadījumā ir individuāls un tā apstākļi saistībā ar konkrēto *Kredīta līguma* punktu atsevišķi izvērtējami atbilstoši *PTAL* 6.panta ceturtajai daļai.

[4] *Kredīta līguma 3.4.7.punkts, ievērojot iepriekš minēto Kredīta līguma 3.4.punktu, nosaka: „Klients pēc Bankas rakstiska pieprasījuma saņemšanas 10 (desmit) kalendāro dienu laikā nav novērsis kādu no šajā punktā minētajiem pārkāpumiem.”*

Savukārt *Kredīta līguma 3.4.7.2.punkts paredz: „Vairāk nekā par 20% (divdesmit procentiem) ir samazinājusies ķīlas tirgus vērtība un klients 3 (trīs) darba dienu laikā no dienas, kad Banka ir konstatējusi šīs vērtības samazināšanos, nevienojas ar Banku par jaunu un/vai papildus saistību nodrošinājuma priekšmetu un tā noformēšanu saskaņā ar LR spēkā esošo normatīvo aktu prasībām”.*

Ievērojot *Bankas Paskaidrojumā Nr.2* sniegto viedokli: „Norādām, ka šobrīd *Bankas patērētājiem piedāvātajos kredīta līguma projektos šāds vai līdzīga satura punkts netiek iekļauts. Apliecinām, ka Banka arī turpmāk līgumos ar patērētājiem neieklaus šāda satura noteikumus un attiecībā uz jau noslēgtajiem līgumiem, kas attiecas uz patērētājiem, šādus noteikumus nepiemēros”, PTAC uzskata, ka Banka attiecībā uz augstāk minēto Kredīta līguma punktu ir sniegusi PTAC rakstveida apņemšanos atbilstoši PTAL 25.panta 8¹ daļai. Līdz ar to PTAC lēmumu par Kredīta līguma 3.4.7.2.punkta atbilstību PTAL 6.panta trešajai daļai nepieņems.*

[5] *Kredīta līguma 3.7.punkts nosaka: „Parakstot šo līgumu, klients pilnvaro banku mainīt procentu likmi par kredīta lietošanu saskaņā ar šī līguma 3.10.punkta noteikumiem, kā arī pilnvaro banku gadījumos, ja klients termiņā nenokārto kādu no šī līguma paredzētajiem maksājumiem, vienpusēji bez atsevišķa klienta maksājuma uzdevuma vai rīkojuma norakstīt naudas summas, kuras klients nav apmaksājis šajā līgumā noteiktajos termiņos un/vai apmērā, no jebkura klienta konta akciju sabiedrībā „Baltic International Bank” un ieskaitīt tos nokavētā maksājuma samaksai”.*

Kredīta līguma 3.10.punkts nosaka: „Bankai ir tiesības 1 (vienu) reizi gadā mainīt procentu likmi par kredīta lietošanu. Gadījumā, ja Banka izmanto šīs tiesības, Banka paziņo klientam par jaunās procentu likmes par kredīta lietošanu apmēru un tās spēkā stāšanās datumu ne vēlāk kā 30 (trīsdesmit) kalendārās dienas iepriekš, nosūtot klientam jauno kredīta atmaksas grafiku, kas sastādīts, ņemot vērā procentu likmes par kredīta lietošanu izmaiņas, ierakstītā sūtījumā uz šī līguma 8.punktā norādīto klienta adresi”.

[5.1.] *PTAC vērš uzmanību uz Kredīta līguma 3.7.punktu daļā, kas paredz: „Parakstot šo līgumu, klients pilnvaro banku mainīt procentu likmi par kredīta lietošanu saskaņā ar šī līguma 3.10.punkta noteikumiem” un Kredīta līguma 3.10.punktu un norāda, ka saskaņā ar PTAL 6.panta trešās daļas 5.punktu par netaisnīgu līguma noteikumu ir uzskatāms līguma noteikums, kurš atļauj ražotājam, pārdevējam vai pakalpojuma sniedzējam palielināt cenu un nedod patērētājam tiesības atcelt līgumu, ja galīgā cena ir pārmērīgi augsta salīdzinājumā ar cenu, par kuru līgumslēdzējas puses vienojās, slēdzot līgumu. Savukārt saskaņā ar PTAL 6.panta trešās daļas 12.punktu par netaisnīgiem uzskatāmi atļauj ražotājam, pārdevējam vai pakalpojuma sniedzējam vienpusēji grozīt līguma noteikumus vai preces vai pakalpojuma raksturojumu.*

PTAC norāda, ka Kredīta līguma slēgšanas brīdī spēkā bija 1999.gada 13.jūlija Ministru kabineta noteikumi Nr. 257 „Par patērētāja kreditēšanas līgumu” (turpmāk – Noteikumi Nr.257), kuru 11.2.punkts uzlika par pienākumu Bankai ar patērētāju slēdzamā kreditēšanas līgumā iekļaut arī nosacījumus, ar kādiem gada procentu likme vai citas izmaksas var tikt mainītas, kā arī procedūru, kādā patērētājs tiek informēts par izmaiņām gada procentu likmē vai citās izmaksās. Savukārt konkrētajā Kredīta līgumā

nav pareizi ieviesti noteikumi, kas paredz nosacījumus, ar kādiem var tikt mainīta gada procentu likme vai citas izmaksas.

PTAC vērš *Bankas* uzmanību uz Eiropas Padomes 1993.gada 5.aprīļa Direktīvas Nr.93/13/EEK Par negodīgiem noteikumiem patērētāju līgumos (turpmāk – *Direktīva*), kurā ietvertās normas ir iekļautas *PTAL*. *Direktīvas* pielikumā sniegts indikatīvs un nepilnīgs tādu noteikumu saraksts, ko var uzskatīt par negodīgiem. Līdz ar to *Direktīvas* pielikuma 1.punkta j) apakšpunkts paredz, ka par negodīgiem uzskatāmi noteikumi, kas ļauj pārdevējam vai piegādātājam vienpusēji grozīt līguma noteikumus bez līgumā noteikta pamatota iemesla, savukārt *Direktīvas* pielikuma 2.punkta b) apakšpunkts nosaka, ka *Direktīvas* pielikuma 1.punkta j) apakšpunkts neskar noteikumus, ar kuriem finanšu pakalpojumu piegādātājs patur sev tiesības bez paziņošanas izmainīt procentu likmi, ko maksā patērētājs, vai kas jāsamaksā patērētājam, vai arī citas samaksas par finanšu pakalpojumiem lielumu, ja tam ir pamatots iemesls, ar nosacījumu, ka šim piegādātājam ir pie pirmās izdevības par to jāinformē otra līguma puse vai puses un ka tā (tās) var nekavējoties brīvi lauzt līgumu. Tādejādi no augstāk minētā izriet, ka procentu likmi *Banka* drīkst grozīt tikai gadījumā: 1) ja tas ir paredzēts līgumā; 2) tam ir pamatots iemesls; 3) pie pirmās izdevības par to tiek informēts patērētājs; 4) nodrošinātas patērētāja tiesības nekavējoties lauzt līgumu.

Kredīta līguma 3.7.punkts norādītajā daļā un *Kredīta līguma* 3.10.punkts paredz *Bankas* tiesības vienu reizi gadā mainīt procentu likmi par kredīta lietošanu, par to paziņojot klientam ne vēlāk kā 30 kalendārās dienas iepriekš, nosūtot ierakstītā vēstulē klientam jauno kredīta atmaksas grafiku. Ņemot vērā, ka tādejādi minētie *Kredīta līguma* punkti paredz vienpusējas *Bankas* tiesības grozīt līguma noteikumus, nevis nosaka pienākumu ik pēc noteikta laika pusēm vienojoties pārskatīt piemērojamo procentu likmi, *Kredīta līgumā* nav atrunāti pamatoti nosacījumi, kas varētu būt par pamatu procentu likmes (pakalpojuma cenas) paaugstināšanai, kā arī patērētājam kredīta līgumā nav paredzētas tiesības lauzt noslēgto līgumu, ja *Bankas* piedāvātā procentu likme ir pārmērīgi augsta salīdzinājumā ar to, par kādu puses vienojās, slēdzot līgumu, kā arī līdz ar to *Kredīta līgumā* nav norādīts saprātīgs saņemtā aizdevuma atmaksas termiņš (ja puses nevar vienoties par abpusēji pieņemamu procentu likmi), *PTAC* ieskatā *Kredīta līguma* 3.7.punkts daļā: „*pilnvaro banku mainīt procentu likmi par kredīta lietošanu saskaņā ar šī līguma 3.10.punkta noteikumiem, kā arī*” un *Kredīta līguma* 3.10.punkts ir atzīstami par netaisnīgiem līguma noteikumiem saskaņā ar *PTAL* 6.panta trešās daļas 5. un 12.punktu attiecībā uz gadījumiem, kad procentu likme tiek paaugstināta bez pamatota iemesla.

Vienlaikus *PTAC* norāda, ka arī konkrētajā situācijā *Patērētājam* 2009.gada 28.augusta *Paziņojumā Banka* nenorādīja iemeslu procentu likmes paaugstināšanai un nedeva tiesības atkāpties no *Kredīta līguma*, bet gan atsaucās uz savām *Kredīta līgumā* noteiktajām tiesībām noteikt procentu likmi pēc saviem ieskatiem.

[5.2.] *Banka Paskaidrojumā Nr.2* nepiekrīt *PTAC* normatīvo aktu interpretācijai un secinājumiem. *Banka* skaidro, ka *Noteikumi Nr.257* 11.2.punkts nosaka, ka ar patērētāju slēdzamajā kreditēšanas līgumā norāda nosacījumus, ar kādiem gada procentu likme vai citas izmaksas var tikt mainītas, kā arī procedūru, kādā patērētājs tiek informēts par izmaiņām gada procentu likmē vai citās izmaksās. Turpretim spēkā esošo *Noteikumu Nr.692* 17.2.punkts nosaka, ka ar patērētāju slēdzamajā kreditēšanas līgumā norāda aizdevuma procentu likmi, kā arī aizdevuma likmes maiņas periodus un noteikumus. *Banka* norāda, ka *Kredīta līgums* atbilst uz tā noslēgšanas brīdī spēkā

esošajam normatīvo aktu regulējumam un *Kredīta līgumā* ir norādīti nosacījumi, ar kādiem var tikt mainīta procentu likme par kredīta izmantošanu, un procedūra, kādā patērētājs tiek informēts par izmaiņām, t.i. *Kredīta līguma* 3.10.punkta noteikumi, respektīvi, tas, ka procentu likmi var mainīt reizi gadā, nosūtot klientam paziņojumu par to un precizētu atmaksas grafiku. *Banka* norāda, ka nav pamatots *PTAC* secinājums, ka *Kredīta līgumam* ir jāsaturs noteikumi, kas paredzētu pamatotus iemeslus, kādā varētu tikt mainīta procentu likme, jo *Noteikumi Nr.257* tādu prasību neietvēra. Šajā gadījumā atsauce uz *Direktīvu* nevar būt noteicoša, jo, kā zināms, direktīvas nav tieši piemērojamas un ir jāinkorporē nacionālajos normatīvajos aktos. Tādēļ *Banka* vēlreiz uzsver, ka *Kredīta līguma* 3.7. un 3.10.punkti atbilst *Noteikumu Nr.257* 11.2.punktam un tādejādi atbilstoši *Kredīta līguma* noslēgšanas brīdī spēkā esošajiem normatīvajiem aktiem.

Banka attiecībā uz *PTAC* sniegto norādi, ka *Patērētājam* nav nodrošinātas arī tiesības atkāpties no noslēgtā *Kredīta līguma*, vērš uzmanību, ka tā rīkojās atbilstoši *Noteikumu Nr.257* prasībām un *Patērētājam* tika nodrošinātas tiesības atkāpties no noslēgtā *Kredīta līguma* saskaņā ar *Kredīta līguma* 5.11.punktu.

Attiecībā uz faktiskajiem iemesliem, kas tika ņemti vērā, palielinot *Kredīta līgumā* noteikto procentu likmi, *Banka* norāda, ka vispārējās ekonomiskās situācijas izmaiņu rezultātā ievērojami palielinājās latu naudas resursu tirgus cena, bet tā kā *Bankas* prakse ir noteikt kredīta lietošanas procentus, neizdalot mainīto likmi (RIGIBOR + *Bankas* likme), tad jebkuras mainīgās likmes (RIGIBOR) izmaiņas ietekmē klientam noteikto kopējo procentu likmi, atšķirībā no gadījuma, ja klientam būtu noteikta sadalītā procentu likme – mainīgā, kas piesaistīta RIGIBOR, un *Bankas* noteiktā nemainīgā procentu likme. Līdz ar to *Banka* uzskata, ka tai bija pamatots iemesls paaugstināt procentu likmi par kredīta izmantošanu, par pamatu ņemot vienu no galvenajiem rādītājiem, kas atspoguļo latu naudas resursu tirgus cenu konkrētā brīdī – RIGIBOR procentu likmju indekss, ko pēc 7 naudas tirgū aktīvāko Latvijas banku likmēm aprēķina Latvijas Banka un kas atspoguļo vidējo rādītāju, par cik bankas naudas tirgū viena otrai gatavais aizdot naudas resursus latos. Laika periodā no 2007.gada 31.decembra līdz procentu likmes par kredīta izmantošanu paaugstināšanai RIGIBOR procentu likmju indekss būtiski palielinājās un atsevišķos periodos pārsniedza arī 20% robežu.

Vienlaikus *Banka* norāda, ka konkrētajā gadījumā pirms procentu likmes paaugstināšanas, *Banka* piedāvāja *Patērētājam* abpusēji izdevīgākus risinājumus un veica ilgstošas pārrunas par procentu likmes izmaiņām un, nosakot jaunās procentu likmes spēkā stāšanās datumu, deva *Patērētājam* pietiekami garu pārejas periodu, kura laikā *Patērētāja* varēja atkāpties no noslēgtā līguma. Papildus *Banka* norāda, ka jau sākotnēji *Kredīta līgumā* bija noteikts, ka gadījumā, ja *Bankas* un *Patērētājas* starpā tiek izbeigtas darba tiesiskās attiecības, tad bez atsevišķas pušu vienošanās tiek noteikta procentu likme par kredīta lietošanu 14% gadā. Izbeidzot darba tiesiskās attiecības, *Banka* šo procentu likmi nepiemēroja. Pušu starpā tika noslēgta papildus *Vienošanos Nr.3*, kurā puses noteica *Patērētājam* procentu likmi 7% gadā, neskatoties uz to, ka tas bija *Bankai* finansiāli neizdevīgi. Līdz ar to *Patērētājam* tika saglabāti labvēlīgāki līguma noteikumi līdz pat 2009.gada 15.oktobrim.

[5.3.] *PTAC* ņem vērā *Paskaidrojumā Nr.2* sniegto viedokli un attiecībā uz tajā sniegtajiem argumentiem norāda sekojošo.

[5.3.1.] Saistībā ar *Bankas Paskaidrojumā Nr.2* norādīto argumentu par to, ka *Kredīta līguma* 3.7. un 3.10.punktu noteikumi tika izstrādāti un ir atbilstoši *Kredīta*

līguma noslēgšanas brīdī spēkā esošajiem normatīvajiem aktiem, tajā skaitā *Noteikumiem Nr.257*, un *Kredīta līgumā* ir norādīti nosacījumi, ar kādiem var tikt mainīta procentu likme par kredīta izmantošanu, un procedūra, kādā patērētājs tiek informēts par izmaiņām, *PTAC* vērš uzmanību uz šī administratīvā akta pamatojuma daļas 5.1.punktā minēto pamatojumu un papildus norāda, ka, lai *Kredīta līguma* 3.7.punkts augstāk norādītajā daļā un 3.10.punkta noteikumi atbilstu normatīvajos aktos noteiktajām prasībām, tiem ir jābūt izstrādātiem ne tikai saskaņā ar *Noteikumu Nr.257* noteiktajām prasībām, bet arī ar *PTAL* noteikto.

PTAC skaidro, ka, lai *Kredīta līguma* 3.7. un 3.10.punkti atbilstu patērētāju tiesību aizsardzību reglamentējošo normatīvo aktu prasībām, tiem ir jāatbilst ne tikai *Noteikumu Nr.257* noteiktajām prasībām, bet arī *PTAL* noteiktajam un nav pieļaujams skatīt *Noteikumos Nr.257* iekļautās normas atrauti no *PTAL*, uz kura pamata *Noteikumi Nr.257* tika izdoti. Tādejādi *Bankas* pienākums, izstrādājot patērētājiem piedāvāto līguma projektu, bija ievērot visu patērētāju tiesību reglamentējošo normatīvo aktu prasības un, izstrādājot līguma projektu, rūpēties, lai, iekļaujot līguma projektā noteikumus, kas atbilst *Noteikumu Nr.257* 11.2.punktam, tie atbilstu arī *PTAL* 6.panta trešās daļas 5. un 12.punktam.

Saskaņā ar *PTAL* 6.panta trešās daļas 5.punktu par netaisnīgu līguma noteikumu ir uzskatāms līguma noteikums, kurš atļauj ražotājam, pārdevējam vai pakalpojuma sniedzējam palielināt cenu un nedod patērētājam tiesības atcelt līgumu, ja galīgā cena ir pārmērīgi augsta salīdzinājumā ar cenu, par kuru līgumslēdzējas puses vienojās, slēdzot līgumu. Savukārt saskaņā ar *PTAL* 6.panta trešās daļas 12.punktu par netaisnīgiem uzskatāmi noteikumi, kas atļauj ražotājam, pārdevējam vai pakalpojuma sniedzējam vienpusēji grozīt līguma noteikumus vai preces vai pakalpojuma raksturojumu.

Konkrētajā gadījumā *Kredīta līguma* 3.7. un 3.10.punkti paredz vienpusējas *Bankas* tiesības grozīt līguma noteikumus, *Kredīta līgumā* nav atrunāti nosacījumi, kas varētu būt par pamatu procentu likmes paaugstināšanai, kā arī patērētājam kredīta līgumā nav paredzētas tiesības lauzt noslēgto līgumu, ja *Bankas* piedāvātā procentu likme ir pārmērīgi augsta salīdzinājumā ar to, par kādu puses vienojās, slēdzot līgumu. Līdz ar to *Kredīta līguma* 3.7.punkts norādītajā daļā un *Kredīta līguma* 3.10.punkts nonāk pretrunā ar *PTAL* 6.panta trešās daļas 5. un 12.punktu.

[5.3.2.] Attiecībā uz *Bankas* norādi, ka Eiropas Kopienas direktīvas nav tieši piemērojamas un ir jāinkorporē nacionālajos normatīvajos aktos, *PTAC* norāda, ka šī administratīvā akta pamatojuma daļas 5.1.punktā minētā atsauce uz *Direktīvas* noteiktajām prasībām attiecas uz *PTAL* 6.panta trešās daļas 5. un 12.punktu tulkošanu, sniedzot *Bankai* papildu skaidrojumu par normā ietvertā mērķa nozīmi. Līdz ar to *PTAC* nepiemēroja *Direktīvas* normas tieši, bet gan atsaucās uz *Direktīvu* kā *PTAL* 6.panta 5. un 12.punkta avotu, sniedzot paplašinātu skaidrojumu par to piemērošanas tiesiskumu. *PTAC* vērš uzmanību uz juridiskajā literatūrā pausto viedokli, kas apliecina, ka, ievērojot Eiropas Kopienas direktīvu specifiku, tās vispārējā gadījumā nav tieši piemērojamas, taču pieļaujama un vēlama to izmantošana nacionālo tiesību normu iztulkošanā: „Nacionālās tiesību normas, kura ir radusies vai pastāv kopsakarā ar kādu no Eiropas Savienības direktīvu, iztulkošanā ir jāievēro attiecīgās Eiropas Savienības direktīvā deklarētais mērķis, jo nacionālais likumdevējs parasti nevēlas atkāpties no starptautiskām saistībām vai nepieļauj šādu saistību pārkāpšanas iespēju. Norādes uz attiecīgajā Latvijas ārējā normatīvajā aktā izmantotajām un pārņemtajām direktīvām var atrast paša ārējā normatīvā akta teksta beigās (t.s. „informatīvā

norāde”) vai arī arējā normatīvā akta anotācijā” (Neimanis J. Ievads tiesībās. Rīga, 2004, 157.lpp.) Turklāt citā juridiskajā literatūrā norādīts: „Eiropas Kopienu Tiesa ir centusies panākt direktīvu horizontālajai tiešajai iedarbībai līdzīgu rezultātu, formulējot netiešās iedarbības principu. Direktīvu netiešā iedarbība nozīmē, ka attiecīgās valsts tiesas tiek aicinātas iztulkot un piemērot nacionālo tiesību normas tādā veidā, kas atbilstu direktīvā noteikto mērķu sasniegšanai (...). Von Colson v. Land Nordrhein – Westfalen lietā Eiropas Kopienu Tiesa norādīja, ka Eiropas Kopienas dibināšanas līguma 10.pants uzliek dalībvalstīm pienākumu „veikt visus nepieciešamos pasākumus”, lai nodrošinātu savu saistību izpildi. Šāds pienākums, uzskatīja Eiropas Kopienu Tiesa, ir saistošs visām dalībvalstīs institūcijām, arī nacionālajām tiesām. Tāpēc nacionālajām tiesām ir pienākums iztulkot nacionālo tiesību normas tādā veidā, kas nodrošinātu direktīvas mērķu sasniegšanu” (Alehno I., Buka A., Butkevičs A., Jarinovska K., Škoba L. Ievads Eiropas Savienības tiesībās (tiesu prakse un komentāri). Otrs papildinātais izdevums. Rīga. Tiesu namu aģentūra, 2004, 84-85.lpp).

[5.3.3.] Saistībā ar *Bankas Paskaidrojuma Nr.2* sniegto norādi, ka *Patērētājam* tika nodrošinātas tiesības atkāpties no noslēgtā *Kredīta līguma* saskaņā ar *Kredīta līguma* 5.11.punktu, *PTAC* norāda sekojošo.

PTAL 6.panta trešās daļas 5.punkts nosaka, ka par netaisnīgiem līguma noteikumiem uzskatāmi noteikumi, kas paredz preces vai pakalpojuma cenas noteikšanu piegādes brīdī vai atļauj ražotājam, pārdevējam vai pakalpojuma sniedzējam palielināt cenu un nedod patērētājam tiesības atcelt līgumu, ja galīgā cena ir pārmērīgi augsta salīdzinājumā ar cenu, par kuru līgumslēdzējas puses vienojās, slēdzot līgumu. Tādejādi piemērojamā *PTAL* 6.panta trešās daļas 5.punktā iekļautā tiesību norma prasa, lai patērētājam būtu nodrošinātas tiesības atkāpties no līguma, pamatojoties uz to noteikumu, uz kura pamata *Banka* atbilstoši *Noteikumu Nr.257* 11.2.punktam ir iekļāvusi ar patērētāju noslēgtajā līgumā nosacījumus, ar kādiem gada procentu likme vai citas izmaksas var tikt mainītas, kā arī procedūru, kādā patērētājs tiek informēts par izmaiņām gada procentu likmē vai citās izmaksās. Tādejādi *Bankas* pienākums, ievērojot patērētāju tiesību aizsardzību reglamentējošo normatīvo aktu prasības, ir nodrošināt patērētājam tiesības atkāpties no noslēgtā līguma, ja tā tiesiski paaugstina procentu likmi, pretējā gadījumā *PTAL* 6.panta trešās daļas 5.punkts to tiesību normas piemērotājam uzliek par pienākumu kvalificēt kā netaisnīgu un tādejādi arī par spēkā neesošu līguma noteikumu. Vienlaikus *PTAC* norāda, ka *Bankas* atsauce uz *Kredīta līguma* 5.11.punktu nav tiesiska, jo minētais *Kredīta līguma* punkts paredz patērētāja tiesības atmaksāt aizdevumu pirms *Kredīta līgumā* noteiktā termiņa, kas ir patērētāja likumīgās tiesības un izriet no *Noteikumu Nr.257* 11.5 un 19.punkta, nevis tiesības lauzt līgumu gadījumā, ja *Banka* palielina procentu likmi un galīgā pakalpojuma cena ir pārmērīgi augsta salīdzinājumā ar cenu, par kuru līgumslēdzējas puses vienojās, slēdzot līgumu.

[5.3.4.] Attiecībā uz *Bankas Paskaidrojuma Nr.2* norādīto ekonomisko pamatojumu procentu likmes paaugstināšanai, *PTAC* vērs uzmanību uz šī administratīvā akta pamatojuma daļas 5.1. un 5.3.2.punktā izvērsto pamatojumu un norāda, ka gadījumā, ja *Banka* vēlas izmantot *Noteikumu Nr.257* 11.2.punktā noteiktās tiesības, tad tai patērētājiem piedāvātais kredīta līguma projekts ir izstrādājams ne tikai saskaņā ar *Noteikumos Nr.257* (vai pašlaik spēkā esošajos *Noteikumos Nr.692*) iekļautajām normām, bet arī kontekstā ar *PTAL* noteikto. Tādejādi *Banka* ir tiesīga paaugstināt procentu likmi tikai gadījumā, ja iestājas visi normatīvajos aktos noteiktie

priekšnoteikumi, savukārt konkrētajā gadījumā papildus jau iepriekš minētajam nav konstatējams, ka būtu iestājušies pamatoti iemesli pakalpojuma cenas paaugstināšanai.

PTAC paskaidro, ka *Banka* savā *Paskaidrojumā Nr.2* ir vērsusi uzmanību uz vispārējo ekonomisko situāciju, kā rezultātā ievērojami palielinājās latu resursu tirgus cena, sniedzot atsauci uz RIGIBOR starpbanku kredītu procentu likmēm. *PTAC*, izvērtējot *Paskaidrojumā Nr.2* norādītos argumentus norāda, ka konkrētajā *Kredīta līgumā* ir noteikta fiksēta procentu likme un tai nav pievienota likmes mainīgā daļa, kurai būtu kāda saistība ar RIGIBOR indeksiem. Ņemot vērā, ka *Banka* nodarbojas ar komercdarbību, kuras mērķis ir peļņas gūšana, tai pirms attiecīgā darījuma noslēgšanas ir jāizvērtē savas patērētājam piedāvātās procentu likmes ekonomiskais pamats. Līdz ar to, ja *Banka* izmanto fiksēto procentu likmi, kura pēc savas būtības parasti ir saistīta ar augstāku riska pakāpi, tad tas prasa no *Bankas* rūpīgu un precīzu piesaistīto līdzekļu plānošanu un tādejādi arī vairumā gadījumu par šādas likmes iekļaušanu noslēgtajā līgumā maksājami lielāki procenti, tādejādi *Bankai* ir arī jāreķinās ar šādas procentu likmes ekonomisko ietekmi termiņā, uz kādu ir noslēgts attiecīgais līgums, vai termiņu, līdz kuram *Banka* atbilstoši patērētāju tiesību aizsardzību reglamentējošo normatīvo aktu prasībām atbilstoši attiecīgajam līgumam ir tiesīga piedāvāt patērētājam vienoties par procentu likmes izmaiņām. Savukārt gadījumā, ja *Banka* nevar paredzēt visus riskus, t.sk., riskus, kas varētu būt saistīti ar ekonomiskās situācijas pasliktināšanos un savas peļņas saglabāšanu atbilstošā termiņā, tai, lai piesaistītu kredīta līdzekļus un nodrošinātu ekonomisko stabilitāti, ir jārikojas ar komersantam raksturīgu apdomu un jāparedz līgumā mainīgā procentu likme, kuras vienu daļu sastāda *Bankas* fiksētā procentu likme, savukārt otru izdevumi par piesaistītajiem līdzekļiem, piemēram, RIGIBOR vai EURIBOR.

Ņemot vērā, ka *Kredīta līgumā* nav sniegta atsauce uz RIGIBOR indeksu un *PTAC* rīcībā nav pierādījumi, kas būtu ņemami vērā, izvērtējot, vai konkrētā *Kredīta līguma* finansējums ir piesaistīts minētajai starpbanku kredītu procentu likmei, kura būtiskas izmaiņas varētu būt par pamatu procentu likmes paaugstināšanai, *PTAC* ieskatā nav pamatots *Bankas* arguments par RIGIBOR starpbanku kredītu procentu likmju izmaiņām uz konkrēto tiesisko situāciju, jo *Kredīta līgums* nesatur noteikumus, kas atsauktos uz šī indeksa piemērojamību konkrētajām tiesiskajām attiecībām. Līdz ar to nav arī pieļaujama situācija, kad *Banka* konkrētajā gadījumā visu risku par ekonomiskās situācijas pasliktināšanos ir uzlikusi patērētājam un jebkurā brīdī ir tiesīga paaugstināt procentu likmi, pamatojoties uz RIGIBOR starpbanku kredītu procentu likmes izmaiņām, kas pēc būtības nav saistītas ar piesaistītajiem resursiem un atbildība par fiksētās procentu likmes iekļaušanu *Kredīta līgumā* un atbilstību *Bankas* ekonomiskajām interesēm ir jāuzņemas *Bankai*.

[5.3.5.] Saistībā ar *Paskaidrojumā Nr.2* sniegto norādi, ka *Banka* pirms procentu likmes paaugstināšanas meklēja un piedāvāja *Patērētājam* abpusēji izdevīgākus risinājumus, *PTAC* norāda, ka lietā nav iesniegti pierādījumi, kas apliecinātu *Bankas Paskaidrojumā Nr.2* minētos faktus. No *PTAC* rīcībā esošajiem lietas materiāliem izriet, ka pirmā rakstveida komunikācija notika tikai 2009.gada 28.augustā, *Bankai* nosūtot *Paziņojumu*.

[5.4.] Ievērojot augstāk minētos argumentus, *Kredīta līguma* 3.7.punkts daļā: „pilnvaro banku mainīt procentu likmi par kredīta lietošanu saskaņā ar šī līguma 3.10.punkta noteikumiem, kā arī” un *Kredīta līguma* 3.10.punkts ir atzīstami par netaisnīgiem līguma noteikumiem un tādejādi arī par spēkā neesošiem no līguma

noslēgšanas dienas, pamatojoties uz *PTAL* 6.panta trešās daļas 5. un 12.punktu, attiecībā uz gadījumiem, kad Banka palielina procentu likmi bez pamatota iemesla.

[6] *Kredīta līguma* 4.4.5.punkts nosaka: „*Klients, parakstot šo līgumu, apņemas nodrošināt Bankai iespēju veikt ķīlas pārbaudi un veikt tās pārvērtēšanu; Klients apmaksā Bankas izvēlēta sertificēta vērtētāja pakalpojumus.*”

PTAC norāda, ka augstāk minēto *Kredīta līgumu* punktu daļā: „*Klients apmaksā Bankas izvēlēta sertificēta vērtētāja pakalpojumus*”, *Banka* atbilstoši spēkā esošajai *PTAL* redakcijai pēc 2009.gada 23.jūnija nedrīkst piedāvāt jaunajos patērētājiem piedāvātajos līgumu projektos saskaņā ar *PTAL* 8.¹ panta pirmo un ceturto daļu.

Vienlaikus *PTAC* atzīmē, ka gadījumā, ja kredīta līgums tiek grozīts (piemēram, puses vienojas par tā termiņa pagarināšanu, citiem procentu likmes nosacījumiem u.tml.), tad uz kredīta līguma grozījumiem attiecināmas *PTAL* 8.¹ panta prasības.

PTAC, ievērojot *Bankas Paskaidrojumā Nr.2* sniegto viedokli: „*Kopš attiecīgo izmaiņu PTAL spēkā stāšanās Banka ir veikusi izmaiņas patērētājiem piedāvātajos līguma projektos, nosakot, ka gadījumā, ja līgumā norādītais kredīta mērķis ir nekustamā īpašuma iegāde vai kredīta nodrošinājums ir hipotēka uz nekustamo īpašumu un aizņēmējs nav pieļāvis būtisku līguma pārkāpumu, Bankai ir tiesības pieprasīt jaunu ķīlas priekšmeta novērtējumu tikai pašai Bankai sedzot ķīlas priekšmeta novērtēšanas izmaksas*”, uzskata, ka *Banka* attiecībā uz augstāk minēto *Kredīta līguma* punktu norādītajā daļā ir sniegusi *PTAC* rakstveida apņemšanos atbilstoši *PTAL* 25.panta 8¹ daļai. Līdz ar to *PTAC* lēmumu par *Kredīta līguma* 4.4.5.punkta atbilstību *PTAL* 6.trešajai daļai nepieņems.

[7] *Kredīta līguma* 4.4.7.punkts nosaka: „*Klients, parakstot šo līgumu, apņemas 3 (trīs) darba dienu laikā no dienas, kad Banka ir konstatējusi, pamatojoties uz Bankas izvēlēta sertificēta vērtētāja veiktu ķīlas novērtējumu par esošo stāvokli, vai Klients paziņojis Bankai, ka ķīlas tirgus vērtība ir kritusies vairāk par 20% (divdesmit procentiem), vienoties ar Banku par jaunu un/vai papildus saistību nodrošinājuma priekšmetu, kā arī Bankas norādītā termiņā reģistrēt Bankas ķīlas tiesības uz jauno un/vai papildus nodrošinājuma priekšmetu atbilstoši LR spēkā esošo normatīvo aktu prasībām*”.

PTAC vērš uzmanību uz šī administratīvā akta pamatojuma daļas 6.punktā sniegto skaidrojumu un norāda, ka augstāk minēto *Kredīta līguma* punktu *Banka* atbilstoši spēkā esošajai *PTAL* redakcijai pēc 2009.gada 23.jūnija nedrīkst piedāvāt jaunajos patērētājiem piedāvātajos līgumu projektos saskaņā ar *PTAL* 8.¹ panta pirmo un ceturto daļu.

Ievērojot *Bankas Paskaidrojumā Nr.2* sniegto viedokli: „*Kopš attiecīgo izmaiņu PTAL spēkā stāšanās Banka ir veikusi izmaiņas patērētājiem piedāvātajos līguma projektos, nosakot, ka gadījumā, ja līgumā norādītais kredīta mērķis ir nekustamā īpašuma iegāde vai kredīta nodrošinājums ir hipotēka uz nekustamo īpašumu, Banka ir tiesīga pieprasīt papildus nodrošinājumu vai jaunu līdzvērtīgu nodrošinājumu, pamatojoties uz to, ka ir samazinājusies ķīlas priekšmeta vērtība nekustamā īpašuma tirgus izmaiņu dēļ tikai tādā gadījumā, ja aizņēmējs ir pieļāvis būtisku līguma pārkāpumu*”, *PTAC* uzskata, ka *Banka* attiecībā uz augstāk minēto *Kredīta līguma* punktu ir sniegusi *PTAC* rakstveida apņemšanos atbilstoši *PTAL* 25.panta 8¹ daļai. Līdz ar to *PTAC* lēmumu par *Kredīta līguma* 4.4.7.punkta atbilstību *PTAL* 5.panta otrās daļas 5.punktam nepieņems.

[8] Kredīta līguma 5.6.punkts nosaka: „Gadījumā, ja kredīta un/vai kredīta lietošanas procentu maksājumu kavējums ir ilgāks par 30 (trīsdesmit) kalendārajām dienām un/vai klients nav izpildījis jebkuru šajā līgumā noteikto saistību, Bankai ir tiesības aprēķināt un klientam ir pienākums maksāt Bankai līgumsodu 5% (pieci procenti) apmērā no kredīta summas, kas norādīta šī līguma 1.1.punktā, un klients apņemas to samaksāt 7 (septiņu) kalendāro dienu laikā no attiecīgā Bankas paziņojuma nosūtīšanas dienas”.

Ievērojot Bankas Paskaidrojumā Nr.2 norādīto: „Banka Kredīta līguma 5.6.punktā paredzēto līgumsodu 5% apmērā no kredīta summas vismaz pēdējos 5 gadus patērētājiem nav ne reizi piemērojusi. Tāpat Banka norāda, ka šobrīd Bankas patērētājiem piedāvātajos kredīta līguma projektos šāds punkts vairs netiek iekļauts. Papildus apliecinām, ka Banka piekrīt attiecībā uz jau noslēgtajiem kredīta līgumiem, kas attiecas uz patērētājiem šādus noteikumus par līgumsodu 5% apmērā no kredīta summas nepiemērot”, PTAC uzskata, ka Banka attiecībā uz augstāk minēto Kredīta līguma punktu ir sniegusi PTAC rakstveida apņemšanos atbilstoši PTAL 25.panta 8¹ daļai. Līdz ar to PTAC lēmumu par Kredīta līguma 5.6.punkta atbilstību PTAL 6.panta trešās daļas 4.punktam un PTAL 5.panta otrās daļas 5.punktam kontekstā ar PTAL 6.panta trešās daļas 1.punktu nepieņems.

[9] Kredīta līguma 7.3.punkts nosaka: „Jebkurš strīds, nesaskaņa vai prasība, kas izriet no šī līguma, skar šo līgumu, šī līguma grozīšanu, pārkāpšanu, izbeigšanu, likumību, spēkā esamību vai iztulkošanu, tiek izšķirti pēc prasītāja izvēles vai nu tiesā Latvijas Republikas normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā, vai Latvijas Komerčbanku asociācijas šķīrējtiesā Rīgā, saskaņā ar šīs šķīrējtiesas statūtiem, reglamentu un nolikumu par Latvijas Komerčbanku asociācijas šķīrējtiesas izdevumiem; šo dokumentu noteikumi uzskatāmi par ietvertiem šajā punktā; šķīrējtiesnešu skaits būs 1 (viens); šķīrējtiesnesi puses uzdod iecelt Latvijas Komerčbanku asociācijas šķīrējtiesas priekšsēdētājam”.

Hipotēkas līguma 6.6.punkts paredz: „Jebkuri strīdi un starp pusēm radušās domstarpības, kas saistīti ar šajā līgumā noteikto saistību izpildi, tiek risināti pārrunu ceļā. Ja puses nevar vienoties, jebkurš strīds, nesaskaņa vai prasība, kas izriet no šī līguma, skar to vai tā pārkāpšanu, izbeigšanu vai spēkā neesamību, tiks izšķirts pēc prasītāja izvēles vai nu tiesā Latvijas Republikas normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā, vai Latvijas Komerčbanku asociācijas šķīrējtiesā Rīgā, saskaņā ar šīs šķīrējtiesas statūtiem, reglamentu un nolikumu par Latvijas Komerčbanku asociācijas šķīrējtiesas izdevumiem; šo dokumentu noteikumi uzskatāmi par ietvertiem šajā punktā; šķīrējtiesnešu skaits būs 1 (viens); šķīrējtiesnesi puses uzdod iecelt Latvijas Komerčbanku asociācijas šķīrējtiesas priekšsēdētājam”.

PTAC konstatē, ka Kredīta līguma 7.3.punktā un Hipotēkas līguma 6.6.punktā paredzēta strīdu izskatīšana tiesā vai Latvijas Komerčbanku asociācijas šķīrējtiesā pēc prasītāja izvēles.

Saskaņā ar PTAL 6.panta trešās daļas 7.punkta noteikumiem par netaisnīgiem līguma noteikumiem uzskatāmi noteikumi, kas ”izslēdz vai kavē patērētāja tiesības vērsties patērētāju tiesību aizsardzības iestādēs vai tiesā, paredz strīdu izskatīšanu tikai šķīrējtiesā”.

PTAC vērs Bankas uzmanību, ka gadījumā, ja strīda izšķiršana ir paredzēta tikai šķīrējtiesā, **tai skaitā šķīrējtiesā vai tiesā pēc prasītāja izvēles**, tiek ierobežotas patērētāja tiesības vērsties tiesā. PTAC atzīmē, ka vērsšanās šķīrējtiesā pēc prasītāja

izvēles tāpat kā strīdu izskatīšana tikai šķīrējtiesā ierobežo patērētāja tiesības gadījumā, ja prasītājs būs *Banka*. PTAC norāda, ka *Bankai*, iesniedzot prasījuma pieteikumu šķīrējtiesā, patērētājam pēc būtības tiek liegta iespēja savas likumīgās tiesības aizsargāt tiesā, tādējādi pārkāpjot PTAL 6.panta trešās daļas 1. un 7.punkta noteikumus (kontekstā ar PTAL 5.panta otrās daļas 5.punkta noteikumiem). Ievērojot augstāk minēto, Kredīta līguma 7.3.punkts un Hipotēkas līguma 6.6.punkts ir atzīstams par netaisnīgu līguma noteikumu un nav piemērojams ar patērētājiem noslēgtajos līgumos. PTAC paskaidro, ka šķīrējtiesas klauzulas iekļaušana ar patērētāju noslēgtajā līgumā ir tiesiska un pieļaujama tikai gadījumos, ja Bankas un patērētāja starpā ir panākta nepārprotama vienošanās par šādas klauzulas iekļaušanu līgumā vai šāds piedāvājums ir nācis pēc paša patērētāja iniciatīvas.

Papildus PTAC atzīmē, ka Latvijas tiesību zinātņu profesors K.Torgāns saistībā ar PTAL 6.panta trešās daļas 7.punktu ir norādījis: „*Ļaujot bez ceremonijām patērētājam uzspiest vienu šķīrējtiesnesi un ar to viņam atņemot iespēju uz lietas izskatīšanu tiesā, tiek pārkāpts Patērētāju tiesību aizsardzības likums*” (K.Torgāns. *Šķīrējtiesas Latvijā: vajadzīgas radikālas pārmaiņas*. Jurista Vārds, 11.01.2005.). K.Torgāns skaidro, ka šķīrējtiesas process galvenokārt ir domāts strīdu izskatīšanai starp komersantiem, kas noteikts arī UNCITRAL noteikumos (United Nation Commission On International Trade Rule, Arbitration rules, General Assembly Resolution 31/98), kas pārņemti daudzu Latvijas šķīrējtiesu reglamentos.

PTAC ņem vērā Bankas Paskaidrojumā Nr.2 norādīto: „*Nemot vērā šobrīd pastāvošo tiesu praksi, tiesas, izskatot jautājumu par izpildu raksta izsniegšanu uz šķīrējtiesas sprieduma pamata, ļoti rūpīgi izvērtē, vai, nododot strīda izskatīšanu šķīrējtiesai, nav pārkāptas patērētāja tiesības, un gadījumā, ja patērētāja tiesības ir pārkāptas, tiesa atsaka izsniegt izpildu rakstu. Līdz ar to nav pamata uzskatīt, ka patērētāja tiesības tiks aizskartas, jo katrā konkrētā gadījumā tiesa izvērtē lietas apstākļus, nodrošinot patērētāja tiesību ievērošanu*”, un vērš uzmanību uz Augstākās tiesas Administratīvo lietu departamenta spriedumu, kurā atzīts, ka šķīrējtiesas klauzula ar patērētāju noslēgtā līgumā uzskatāma par netaisnīgu līguma noteikumu, ja konkrētais līguma noteikums atbilst PTAL 6.pantā noteiktajam netaisnīga līguma noteikuma pazīmēm (Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2006.gada 7.marta spriedums lietā Nr.C30519003 13.3.punkts (SKA-59)).

Vienlaikus PTAC, atsaucoties uz Paskaidrojumā Nr.2 norādīto, atzīmē, ka sniegtais paskaidrojums nav uzskatāms par tiesiski pamatotu, lai atzītu Līgumos iekļauto šķīrējtiesas klauzulu par atbilstošu tiesību normām. PTAC norāda, ka šķīrējtiesas klauzulas iekļaušana ar patērētājiem slēgtajos tipveida līgumos nevar tikt pamatota ar to, ka pēc šķīrējtiesas nolēmuma izpilde kļūst iespējama tikai pēc rajona tiesas lēmuma. PTAC atzīmē, ka saskaņā ar *Civilprocesa likuma* 495.panta noteikumiem, par strīda pakļautību lemj pati šķīrējtiesa, arī gadījumos, kad kāda no pusēm apstrīd šķīrējtiesas līguma esamību vai spēkā esamību. Līdz ar to gadījumā, kad prasītājs būs *Banka*, šķīrējtiesas klauzulas iekļaušana ar patērētāju slēdzamā tipveida līgumā rada papildu šķēršļus un kavē strīda izskatīšanu tiesā atbilstoši PTAL 6.panta trešās daļas 7.punktā noteiktajam. PTAC atzīmē, ka PTAL 6.panta trešās daļas 7.punkts paredz konkrētu tiesiskās normas sastāvu, kurai izpildoties, iestājas noteiktas tiesiskās sekas. Papildus PTAC vērš uzmanību uz PTAL 6.panta pirmo daļu, kas nosaka, ka ražotājs, pārdevējs vai pakalpojuma sniedzējs nedrīkst piedāvāt tādus līguma noteikumus, kas ir pretrunā ar līgumslēdzēju pušu tiesiskās vienlīdzības principu, šo likumu un citiem normatīvajiem aktiem.

Ievērojot augstāk minēto, *Kredīta līguma* 7.3.punkts un *Hipotēkas līguma* 6.6.punkts daļā: „Pēc prasītāja izvēles vai nu (..) vai Latvijas Komercbanku asociācijas šķīrējtiesā Rīgā, saskaņā ar šīs šķīrējtiesas statūtiem, reglamentu un nolikumu par Latvijas Komercbanku asociācijas šķīrējtiesas izdevumiem; šo dokumentu noteikumi uzskatāmi par ietvertiem šajā punktā; šķīrējtiesnešu skaits būs 1 (viens); šķīrējtiesnesi puses uzdod iecelt Latvijas Komercbanku asociācijas šķīrējtiesas priekšsēdētājam”, ir atzīstami par netaisnīgiem līguma noteikumiem un nav piemērojami ar patērētājiem noslēgtajos līgumos saskaņā ar *PTAL* 6.panta trešās daļas 1. un 7.punkta noteikumiem (kontekstā ar *PTAL* 5.panta otrās daļas 5.punkta noteikumiem).

Vienlaikus *PTAC* ņem vērā arī *Paskaidrojumā Nr.2* norādīto: „*Informējam, ka uz šo brīdi spēkā esošajās kredītu līgumu, kas attiecas uz patērētājiem un hipotēkas līgumu, kas attiecas uz patērētājiem, formās, šķīrējtiesas klauzula ietverta nav, kā arī apliecinām, ka Banka gan attiecībā uz jau noslēgtajiem kredīta un hipotēkas līgumiem, kas attiecas uz patērētājiem, gan turpmāk slēdzamajiem kredīta un hipotēkas līgumiem, kas attiecas uz patērētājiem, apņemas nekādā veidā neuzspiest patērētājiem strīdu izskatīšanu šķīrējtiesā, un apņemas turpmāk neieļaut standarta kredīta un hipotēkas līgumu standarta formās jebkāda veida noteikumus par strīda izskatīšanu šķīrējtiesā*” un norāda, ka, ievērojot *PTAC* rīcībā esošos līgumu projektus, kuros nav iekļauta šķīrējtiesas klauzula, *PTAC* uzskata, ka *Banka* ir sniegusi *PTAC* rakstveida apņemšanos atbilstoši *PTAL* 25.panta 8¹ daļai. Līdz ar to *PTAC* lēmumu par *Kredīta līguma* 7.3.punkta un *Hipotēkas līguma* 6.6.punkta atbilstību *PTAL* 6.panta trešās daļas 7.punktam attiecībā uz patērētājiem piedāvājamiem līgumu projektiem nepieņems.

[10] *PTAC*, ņemot vērā un atsaucoties uz *Bankas Paskaidrojumos* pausto viedokli, ka konkrētajā gadījumā *Patērētāja* nav uzskatāma par patērētāju *PTAL* izpratnē, ievērojot, ka *Patērētājam* *Līgumu* noteikumi bija labi zināmi, *Patērētājam* bija iespēja izteikt savu viedokli un veikt *Līgumu* noteikumos izmaiņas, kā arī *Patērētāja Līgumu* noslēgšanas brīdī ieņēma *Bankā* vadoša kreditēšanas speciālista amatu, vērš uzmanību uz šī administratīvā akta pamatojuma daļas 1.punktā izvērsto pamatojumu un norāda, ka *Banka* nav iesniegusi *PTAC* pierādījumus par konkrēto *Līgumu* un to atsevišķu noteikumu apspriešanu *PTAL* 6.panta 5., 6. un 7.daļas izpratnē.

PTAC norāda, ka fakti par *Patērētājas* atrašanos vadošos amatos *Bankas* struktūrvienībās, kā arī piedalīšanos kredītkomitejas sēdē, kurā tiek lemts par kredīta piešķiršanu *Patērētājam*, paši par sevi vēl nepierāda, ka ieņemamā amata dēļ *Patērētājam* bija reālas iespējas ietekmēt un apspriest katru ar *Banku* noslēdzamā līguma projekta noteikumu. *PTAC* atzīmē, ka normatīvie akti neparedz atšķirības starp patērētājiem, kuri ir darba tiesiskajās attiecībās ar pakalpojuma sniedzēju vai citiem patērētājiem, kuriem šādu darba tiesisko attiecību nav. Tādejādi darbinieks, ja vien pakalpojuma sniedzējs atbilstoši *PTAL* nespēj pierādīt pretējo, piemēram, attiecīgu līguma noteikumu apspriešanu, bauda tādu pašu tiesisko aizsardzību, kādu jebkurš patērētājs. *PTAC* uzsver, ka noteicošais kritērijs tiesiskā darījuma atzīšanai par tādu, uz kuru attiecas patērētāju tiesību aizsardzības normas, ir tiesību subjekts, proti, lai darījumu atzītu par pakļautu patērētāju tiesības regulējošiem normatīvajiem aktiem, ir nepieciešams, lai viena no darījuma pusēm būtu patērētājs, bet otra pakalpojuma sniedzējs atbilstoši *PTAL* izpratnei. *PTAC* atzīmē, ka šāds uzskats pastāv arī tiesu praksē. Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2006.gada 7.marta sprieduma lietā Nr.C30519003, SKA-59 motīvu daļas 11.1.punktā norādīts, ka “kritērijs darījuma atzīšanai par tādu, kas pakļauts patērētāju tiesību tiesiskajam

regulējumam, ir līguma subjekts - patērētājs (fiziska persona, kas neizmanto precī vai pakalpojumu saimnieciskās vai profesionālās darbības nodrošināšanai), nevis sniegtā pakalpojuma vai pirkuma veids”.

Ievērojot augstāk minēto un ņemot vērā, ka *Banka* nav iesniegusi *PTAC* pierādījumus, kas apliecinātu to savstarpējo *Līgumu* noteikumu apspriešanu, par kuriem *Patērētājam* ir strīds ar *Banku*, *PTAC* ieskatā *Līgumu* noteikumi, izņemot to būtiskās sastāvdaļas, nav uzskatāmi par apspriestiem un šajā administratīvajā aktā minētais pilnā mērā attiecināms arī uz konkrētajām *Patērētājas* un *Bankas* starpā esošajām tiesiskajām attiecībām, kas izriet no noslēgtajiem *Līgumiem*.

[11] Saskaņā ar *PTAL* 6.panta astotās daļas noteikumiem, ražotāja, pārdevēja vai pakalpojuma sniedzēja un patērētāja noslēgtajā līgumā ietvertie netaisnīgie noteikumi nav spēkā no līguma noslēgšanas brīža, bet līgums paliek spēkā, ja tas var pastāvēt arī turpmāk, kad izslēgti netaisnīgie noteikumi.

Ņemot vērā iepriekš minēto un pamatojoties uz *PTAL* 3.panta 2.punktu, 5.panta pirmo daļu, 5.panta otrās daļas 5.punktu, 6.panta pirmo daļu, 6.panta trešās daļas 1., 4., 5., 7. un 12.punktu, 6.panta piekto, sesto, septīto un astoto daļu, 25.panta ceturtās daļas 4. un 6.punktu, 25.panta astotās daļas 2.punktu un *PTAL* 25.panta 8² daļu, *PTAC* **uzdod *Bankai*:**

1. Pārtraukt pildīt ar patērētājiem noslēgtajos līgumos tāda paša satura līguma noteikumus, kurus patērētājs un *Banka* nav savstarpēji apsprieduši, kā:
  - 1.1. *Kredīta līguma* 3.7.punkts daļā: „*pilnvaro banku mainīt procentu likmi par kredīta lietošanu saskaņā ar šī līguma 3.10.punkta noteikumiem, kā arī*” un *Kredīta līguma* 3.10.punkts attiecībā uz gadījumiem, kad procentu likme tiek paaugstināta bez pamatota iemesla;
  - 1.2. *Kredīta līguma* 7.3.punkts;
  - 1.3. *Hipotēkas līguma* 6.6.punkts.
2. Viena mēneša laikā no lēmuma spēkā stāšanās dienas *Bankai* grozīt patērētājiem piedāvātajos līguma projektos tāda paša vai pēc būtības identiska satura līguma noteikumus, nodrošinot tā atbilstību *PTAL*, kā:
  - 2.1. *Kredīta līguma* 3.7.punkts daļā: „*pilnvaro banku mainīt procentu likmi par kredīta lietošanu saskaņā ar šī līguma 3.10.punkta noteikumiem, kā arī*”;
  - 2.2. *Kredīta līguma* 3.10.punkts;
3. Sniegt informāciju *PTAC* par administratīvā akta nolemjošās daļas 1. un 2.punktā noteikto tiesisko pienākumu izpildi mēneša laikā no administratīvā akta paziņošanas brīža adresātam, atbilstoši *PTAL* 25.panta desmitās daļas noteikumiem (tai skaitā, iesniedzot pārstrādātu *Vispārējo noteikumu* projektu).

Saskaņā ar *Administratīvā procesa likuma* 70.panta pirmo daļu, 76.panta pirmo daļu, 79.panta pirmo daļu un *Patērētāju tiesību aizsardzības likuma* 25.panta 10¹ daļu šī administratīvā akta adresāti to var pārsūdzēt Administratīvajā rajona tiesā viena

mēneša laikā kopš tā paziņošanas adresātam, iesniedzot pieteikumu Administratīvajā rajona tiesā.

Direktore

(paraksts)

B.Vītoliņa

(zīmogs)

(..)

IZRAKSTS PAREIZS